Ɓataaki Pool arandeehi yaade to Korintunkooɓe

1 Ɓataaki ki to amin yuuri, miin Pool, e sakiike
meeɗen Sosteni. Miin Pool, mi noddaaɗo saabe
muuyɗe Laamɗo faa mi laatoo nulaaɗo Iisaa Al-
masiihu.
2 Miɗen njowta kawrital goonɗinɓe Laamɗo
gonngal ngalluure Korintu.* Laamɗo noddii on
faa laatoɗon yimɓe muuɗum seniiɓe, seniraaɓe
kawtal Iisaa Almasiihu. O noddii on, onon e nod-
dooɓe innde Joomiraaɗo meeɗen Iisaa Almasiihu
ɗo tawaa fuu. Oon woni Joomiraaɗo maɓɓe, wo
Joomiraaɗo meeɗen du.
3 Wo Laamɗo Baaba meeɗen e Joomiraaɗo men
Iisaa Almasiihu kokku on moyyere e jam.

No Pool yettiri Laamɗo dow Korintunkooɓe

4 Miɗo yetta Laamɗo saabe mooɗon wakkati fuu
ko hokki on moyyere muuɗum ley kawtal Iisaa
Almasiihu.
5 Si goonga, ley kawtal muuɗum on keɓii ko
wooɗi fuu e ley haala e ley anndal fuu.
6 Seedaaku amin haala Almasiihu tabitii e
mooɗon jaati.
7 Ɗum waɗi de on nyakiraaka dokkal Laamɗo fay
gootal e ley ko keɗiɗon gartol Joomiraaɗo meeɗen
Iisaa Almasiihu.
8 Kam hokkata on semmbe faa ɗo adunaaru
haaɗi, yalla oɗon laatoo ɓe ngalaa feloore nyan-
nde gartol Joomiraaɗo men Iisaa Almasiihu.

---

* **1:2** Golle Nulaaɓe 18.1-17.

9 Laamɗo noɗɗuɗo on faa kawton e Ɓiyum Iisaa
Almasiihu Joomiraaɗo meeɗen wo koolniiɗo.

Haala pooɗundural hakkunde goonɗinɓe

10 Sakiraaɓe, miɗo nyaagoo on sanne e innde
Joomiraaɗo men Iisaa Almasiihu: tiigunduree,
laatoɗon daande wootere. Taa peccoɗon, ammaa
laatoɗon jogiiɓe hakkillo wooto e anniya gooto faa
hiɓɓi.
11 Sakiraaɓe am, si goonga mi narrii yimɓe
suudu Kolowe pooɗundural ina woni hakkunde
mooɗon.
12 Ko njiɗumi wi'ude dey, woɓɓe mooɗon ina
mbi'a wo Pool ngoodani, woɓɓe ina mbi'a wo
Apolos ngoodani,† woɓɓe du ina mbi'a wo Piyeer
ngoodani, woɓɓe katin du ina mbi'a wo Almasiihu
ngoodani.
13 Yalla Almasiihu wo pecciiɗo naa? Yalla wo
Pool maayani on dow leggal palaangal naa? Wo
e innde Pool lootiraɗon lootagal batisima‡ naa?
14 Miɗo yetta Laamɗo ko mi lootaay fay gooto
mooɗon lootagal batisima, si wanaa Kirispus e
Gayus.
15 Hono noon, fay gooto waawaa wi'ude wo e
innde am lootiraɗon lootagal batisima.
16 Ayyo, goonga, mi batisiino katin du galle Es-
tefaana. Ko faltii ɗum, mi anndaa yalla mi batisii
goɗɗo katin.
17 Sabo Almasiihu nulaay kam mi batisa. Ko o
nuldi kam dey, mi haala Kabaaru Lobbo oon, tawa
wanaa dow haalaaji am nyeenyuɗi ɗum jooɗii, faa

† **1:12** Golle Nulaaɓe 18.24-28. ‡ **1:13** Ɗo wi'ete lootagal batisima dow haala batisima, lootagal tuubu maa mutineede du na wi'ee.

taa maayde makko dow leggal palaangal ndeen laatoo ɓolum.

No Almasiihu holliri baawɗe Laamɗo e hakkilantaaku Laamɗo

18 Si goonga, haala maayde Iisaa dow leggal palaangal wo puuyndam to halkooɓe ɓeen, ammaa to meeɗen enen hisinteeɓe ɓeen, wo ka baawɗe Laamɗo.
19 Sabo ina winndaa:
«Mi bonnan hakkilantaaku jom'en hakkillo,
paamal faamuɓe du, mi jiiɓan ngal.»§
20 Ndelle won ko jom hakkillo woni naa? Won ko jannginoowo Tawreeta woni naa? Won ko baawɗo haala e jamaanu o woni naa? Walaa, sabo Laamɗo waylitii hakkilantaaku adunaaru ndu, waɗi ɗum puuyndam.
21 Yimɓe adunaaru ndu e hakkilantaaku muɓɓen fuu annditaay no Laamɗo holliri hoore muuɗum e ley hakkilantaaku mum. Ɗuum waɗi de Laamɗo muuyi hisinirde goonɗinɓe ɗum ɓeen e waaju amin nanndugo e puuyndam oon.
22 Alhuudiyankooɓe ina piloo kaayeefiiji, Geresankooɓe du ina njiɗi hakkilantaaku.
23 De enen kaa, kabaaru tonteede Almasiihu e leggal palaangal mbaajotoɗen. To Alhuudiyankooɓe wo ɗum haala cemtiniika mettuka, to lenyi goɗɗi du wo ɗum puuyndam.
24 Ammaa to yimɓe ɓe Laamɗo noddi ley Alhuudiyankooɓe e ley lenyi goɗɗi, Almasiihu wo baawɗe Laamɗo, wo hakkilantaaku Laamɗo.
25 Sabo ko nanndi e puuyndam Laamɗo ɗuum ina ɓuri hakkilantaaku ɓiɓɓe-Aadama. Katin du

§ **1:19** Esaaya 29.14.

ko nanndi e lokkaaku Laamɗo ɗuum ina ɓuri semmbe ɓiɓɓe-Aadama.
26 Ndaaree ko'e moodon, onon sakiraaɓe ɓe Laamɗo noddi: ɓe yimɓe njogorii wo jom'en hakkillooji keewaa e ley moodon, jom'en baawɗe keewaa e ley moodon, yuuruɓe e lenyi tedduɗi du keewaa e ley moodon.
27 Ammaa Laamɗo suɓake ko adunaaru jogorii wo puuyndam faa huyfina jom'en hakkillo ɓeen. Laamɗo suɓake ko adunaaru jogorii wo lokkaaku faa huyfina ko jogii semmbe.
28 O suɓake ko hoyi, ko yawnii, ko adunaaru ndu jogorii wo ɓolum ɗuum, faa o waɗa ko tayketee ɗuum laatoo ɓolum.
29 O waɗii ɗum taa fay gooto mantoo yeeso makko.
30 Kanko hawti on e Iisaa Almasiihu. Kam laatanii en hakkillo yuurungo to Laamɗo, laatanii en fonnditaare e senaare e rimɗineede.
31 Wo hono nii faa ko Binndi ɗiin mbi'i ɗuum laatoo: «mantotoodo fuu mantoroo Joomiraaɗo.»*

2

Haala hakkilantaaku Laamɗo

1 Sakiraaɓe, miin du, nde ngarnoomi to moodon faa mi waajoo on goonga Laamɗo tedduɗo ndeen, mi waajoraaki on haalaaji nyeenyal, mi waajoraaki on hakkilantaaku yimɓe.
2 Sabo mi anniyakeno mi waajataako on fay huunde si wanaa haala Iisaa Almasiihu e tonteede muuɗum dow leggal palaangal.
3 Nde ngondunoomi e moodon ndeen, miɗo lokkiɗi, miɗo huli sanne faa miɗo diwna.

* **1:31** Yeremiya 9.23.

4 Haala am e waaju am yowaaki dow nyeenyal
haala nanngooha hakkillo. Ko ɗum yowinoo dow
muuɗum dey, wo baawɗe ɗe Ruuhu Ceniiɗo hol-
lata ɗeen,
5 taa goonɗinal mon yowoo dow hakkilantaaku
yimɓe, ammaa yowoo dow baawɗe Laamɗo.
6 De si goonga, wo hakkilantaaku min mbaajo-
too hakkunde mawnuɓe e ley goonɗinal. Wanaa
hakkilantaaku adunaaru ndu min mbaajotoo,
maa hakkilantaaku jom'en baawɗe halketeeɓe e
ley jamaanu o.
7 Wo hakkilantaaku Laamɗo min mbaajotoo.
Hakkilantaaku nguun wo goonga tedduɗo
cuuɗaaɗo yimɓe mo Laamɗo fodanii en gilla
adunaaru tagaaka faa teddineɗen.
8 Fay gooto e laamiiɓe adunaaru ɓeen
faamanaay hakkilantaaku nguun, sabo sini ɓe
paamaniino ɗum fu, ɓe tontataano Joomiraaɗo
tedduɗo oon.
9 Ammaa ɗum laatake hono no winndiraa:
«Yitere fuu yi'aay, nowru fuu nanaay,
ɓernde fay gooto miilaaki,
ko Laamɗo moyyinani yiɗuɓe ɗum.»*
10 Enen kaa, Laamɗo hollirii en ɗum Ruuhu
muuɗum. Ruuhu oon ina tiima huunde fuu, fay
ko luggi to Laamɗo.
11 Moy waawi anndude miilooji neɗɗo si wanaa
yonki ngonki e muuɗum kiin? Hono noon du, fay
gooto anndaa miilooji Laamɗo si wanaa Ruuhu
muuɗum oon.
12 Enen le, en keɓii Ruuhu, de wanaa to adunaaru
o yuuri, wo to Laamɗo o yuuri. En keɓii ɗum faa

* **2:9** Esaaya 64.3.

paamen moyyere nde Laamɗo waɗani en ndeen fuu.
13 Si miɗen mbaajoo ɗum, min mbaajortaako
haalaaji ɗi hakkilantaaku ɓiɓɓe-Aadama kokkata
min. Ammaa min mbaajorto haalaaji ɗi Ruuhu
oon hokkata min. Miɗen piirtira goongaaji Ruuhu
ɗiin e haalaaji ɗi hokkata ɗiin.
14 Ammaa mo heɓaay Ruuhu Laamɗo oon jaɓataa
kulle Ruuhu ɗeen, sabo wo ɗe puuyndam to
muuɗum. O waawaa faamude ɗe, sabo Ruuhu oon
tan waawi hollude no kulle ɗeen carortee.
15 De neɗɗo keɓuɗo Ruuhu oon ina waawi saraade
huunde fuu ley hakkillo mum, de fay gooto
waawaa saraade ɗum.
16 Wo hono no Binndi ɗiin mbiiri:
«Moy anndi miilooji Joomiraaɗo?
Moy waawi jannginde ɗum?»†
De enen kaa, eɗen ngoodi miilo Almasiihu.

3

Haala gollanooɓe Laamɗo

1 Miin kaa, sakiraaɓe, mi waawaay haalirande
on hono no kaaldirammi e jogiiɓe Ruuhu Ceniiɗo
ni. Ammaa mi haaldiranii on hono wo on jokkuɓe
muuyɗe terɗe, hono wo on cukaloy keccoy e ley
goonɗinal Almasiihu.
2 Wo ɓiraaɗam kokkumi on, wanaa nyaamdu
tekkundu, sabo on mbaawanaano ndu. Fay
joonin du, on mbaawanaa ndu,
3 sabo wo muuyɗe terɗe mon tan njokkuɗon
tafon. Ko kirundural bonngal e kalala woni
hakkunde mooɗon ɗuum, wanaa ɗuum ina holla

† **2:16** Esaaya 40.13.

wo muuyɗe terɗe njokkuɗon naa? Ayyo, oɗon laatii hono jokkuɓe adunaaru tan.
4 Si gooto mooɗon wi'ii Pool heedani, goɗɗo
katin wi'ii Apolos heedani, wanaa ɗum ina holla
miilooji adunaaru ndu njokkuɗon naa?

5 Ɗume Apolos woni? Ɗume Pool woni? Min
gollanooɓe Laamɗo tan, yaarooɓe on to goonɗinal.
Mono fuu gollii ko Joomiraaɗo hokki ɗum.
6 Miin, mi aawii, Apolos du wiccii, ammaa
Laamɗo woni mawninoowo.
7 Hono noon, aawuɗo oon e jarnuɗo oon fuu
nganaa fay huunde. Laamɗo mawninoowo oon
tan woni baawɗo.
8 Aawuɗo e jarnuɗo fuu potu. Mono e muɓɓen
fuu barjete ko fotata e tampiri muuɗum.
9 Sabo minen, min gollidooɓe e Laamɗo. Onon
wo on ngesa Laamɗo, wo on nyimngo Laamɗo.

10 E dow moyyere nde Laamɗo waɗani kam
ndeen, mi wasii joyyinirde hono no nyiɓoowo jom
hakkillo waɗata ni. Joonin goɗɗo ina nyiɓa e dow
mayre. Ammaa mono fuu hakkila no nyimrata.
11 Fay gooto waawaa wasude joyyinirde won-
nde, sabo arandeere ndeen tabitii. Kayre woni
Iisaa Almasiihu.
12 Woodi, neɗɗo na waawi nyiɓude dow
joyyinirde ndeen kaŋŋe naa cardi naa kaaye dime.
Imo waawi nyiɓude leɗɗe naa huɗo naa yommbe.
13 De mono fuu, golle muuɗum ɓanginte nyan-
nde gartol Almasiihu. Sabo ndeen, yiite ɓanginan
golle mono fuu, hollan no golleeji ɗiin ngorri.
14 Mo golle muuɗum heddii ina darii dow
joyyinirde ndeen, heɓan mbarjaari.

15 Ammaa mo yiite ngeen nyaami golle
muuɗum, waasii mbarjaari mum. Kam e hoorem
kaa hisinte, de na wa'i hono peyyitinɗo yiite ni.
16 Yalla on anndaa wo on suudu Laamɗo, wooɗi
Ruuhu Laamɗo oon ina woni e mooɗon naa?
17 Ndelle, neɗɗo fuu kalkuɗo suudu Laamɗo
nduun, Laamɗo halkan ɗum. Sabo suudu Laamɗo
nduun wo seniindu. Wooɗi, onon ngoni suudu
nduun.
18 Taa fay gooto hiila hoore muuɗum. Si goɗɗo
mooɗon miilake ina jogii ko yimɓe adunaaru
ndaardata wo hakkillo ɗuum, joomum laatoo
puuyɗo, faa heɓa hakkillo jaati.
19 Sabo hakkilantaaku e adunaaru ndu wo pu-
uyndam yeeso Laamɗo. Wo hono noon win-
ndiraa: «Laamɗo nanngiran jom'en hakkillo ɓeen
caral muɓɓen.»*
20 Ina winndaa katin: «Joomiraaɗo ina anndi
miilooji jom'en hakkillo ɓeen, wo ɗi ɓoli.»†
21 Ndelle, taa fay gooto mantoroo yimɓe, sabo si
goonga onon njeyi huunde fuu:
22 Pool e Apolos e Piyeer, e adunaaru ndu, e ngu-
urndam e maayde e ko woni joonin e ko warata -
fuu onon njeyi.
23 Onon du, Almasiihu jeyi on. Almasiihu du,
Laamɗo jeyi ɗum.

4

Haala golle nulaaɓe Almasiihu e tampiriiji muɓɓen

---

* **3:19** Ayuuba 5.13. † **3:20** Jabuura 94.11.

1 Ndelle, njogoree min wo min gollanooɓe Al-
masiihu, halfinaaɓe goongaaji Laamɗo cuuɗiiɗi
ɗiin.
2 Wooɗi, halfinaaɓe, ina haani tawee wo hool-
niiɓe.
3 Miin e hoore am, si on pelii kam, naa si mi dar-
naama e sarorde ɓiɓɓe-Aadama wi'ooɓe mi wanaa
koolniiɗo fu, walanaa kam baasi. Mi sarataako
hoore am du.
4 Si goonga ni, ɓernde am feldaay kam fay hu-
unde. Ammaa wanaa ɗuum waɗata kam ponndi-
tiiɗo. Wo Joomiraaɗo, kam sarotoo kam.
5 Ndelle, taa caree fay gooto illa wakkati oon
yottaaki, illa Joomiraaɗo waraay. Kam yaltinta
ko suuɗinoo e nimre, kam ɓanginta anniyaaji
ɓerɗe yimɓe. Nyannde ndeen, mono fuu heɓan to
Laamɗo jettooje ɗe foti heɓude.

6 Sakiraaɓe, ko mbiimi dow amin, miin e Apo-
los, wo saabe mooɗon. Wo faa min ekintina on
maanaa haala ka: «Taa ndiwton ko winndaa».
Ndeen on mawnintaa neɗɗo gooto e dow heddiiɓe.
7 Moy ɓurni on woɓɓe? Ko njogiɗon ɗuum,
wanaa Laamɗo hokki on? Si wo noon worri, ko
waɗi de oɗon mantoroo ɗum hono ɗum wanaa
dokkal Laamɗo?
8 Woy on kaarii, woy on keɓii jawdi! On laatake
laamiiɓe, de ɗum fuu, min laamaaki! Haya, miɗen
njiɗi laamoɗon jaati, faa minen du min laamodoo
e mooɗon!
9 Sabo miɗo miilii, minen nulaaɓe, Laamɗo hee-
dinii min caggal hono no saraaɓe sariya wareede
ni. Min laatake fijirteeɓe yeeso adunaaru ndu fuu:
yeeso maleyka'en e yimɓe fuu.
10 Minen, wo min fuuyɓe saabe Almasiihu, de

onon kaa, wo on jom'en hakkillo ley kawtal Almasiihu. Minen, wo min lokkaaɓe, de onon, wo on jom'en semmbe. Onon, on teddinaaɓe, de minen, min huyfinaaɓe.

11 Fay wakkati mo ngondɗen joonin o, min ceedaay e yolbere e ɗomka. Miɗen koli. Yimɓe na piya min. Min ngalaa ɗo min koota.

12 Miɗen ngollira semmbe juuɗe amin faa min tampa. Si yimɓe njennii min, min mbarkinan ɗum'en. Si ɓe torrii min, min munyanan ɓe.

13 Si ɓe mbonkake min du, min njaaborto ɓe haalaaji jam. Faa joonin miɗen njogoraa wo min mbuuwdi ley adunaaru ndu, hono tuundi ndi yimɓe fuu paɗɗata.

14 Mi winndiraay ɗum faa mi hersina on. Ko mbinndirmi ɗum dey, faa mi tindinira on wo on sukaaɓe am horsuɓe ni.

15 Fay si taweede e ley kawtal mon e Almasiihu oɗon njogii ɗowooɓe ujunaaje sappo, on keewaa baabiraaɓe kaa. Sabo ley kawtal Iisaa Almasiihu, miin laatii baaba mooɗon nde mbaajinoomi on Kabaaru Lobbo oon ndeen.

16 Ndelle miɗo nyaagoo on, nyemmbiton kam.

17 Wo saabe kulle ɗeen waɗi de nelumi Timote to mooɗon. Wo o ɓiyam korsuɗo, koolniiɗo ley kawtal Joomiraaɗo. O miccintinan on laabi ɗi njokkirmi saabe Almasiihu. Miɗo janngina laabi ɗiin nokku fuu e ley kawrite goonɗinɓe fuu.

18 Woɓɓe mooɗon ina mawnitoo sabo iɓe miiloo mi warataa to mooɗon.

19 Ammaa ɓooyataa de mi wara to mooɗon si Joomiraaɗo jaɓii. Ndeen mi faaman yalla mawninkiniiɓe ɓeen wo haalooɓe tan, naa iɓe njogii baawɗe.

20 Sabo laamu Laamɗo wanaa haalaaji, wo
baawɗe.
21 Noy njiɗirɗon mi warda to mooɗon? Sawru
naa njinngu e heese?

5

Haala ko semtinii hakkunde goonɗinɓe

1 Haya, haala jeenu hakkunde mooɗon
nanaama nokku fuu. Tuundi hono ndiin waɗaay
fay hakkunde heeferɓe: gooto mooɗon ina wondi
e dee bammum.
2 Katin du oɗon mantoroo ɗum! Ko haannoo
dey, ɗum metta on, faa itton gaɗuɗo noon oon
hakkunde mooɗon.
3 Miin kaa, fay si ɓanndu am na woɗɗi on, ruuhu
am ina wondi e mooɗon. Gilla joonin mi sarake
gaɗuɗo ɗum oon hono wo toon tawaami.
4 Mi sarake mo e dow innde Joomiraaɗo men
Iisaa. Nde kawritinɗon fu, hakkillo am ina
tawdee e mooɗon, ina wondi e baawɗe Joomi-
raaɗo meeɗen Iisaa -
5 sanaa neɗɗo oon wattee e juuɗe Seyɗaani
wakkati oon, faa ɓanndu muuɗum halkee, de
yonki muuɗum heɓa hisinee nyannde gartol
Joomiraaɗo.
6 Ko mantortoɗon ɗuum wooɗaa! Yalla on an-
ndaa rabilla seeɗa ina yuufina conndi ndiibaandi
fuu?
7 Laaɓinee ko'e mon, itton rabilla kiiɗɗo oon
hakkunde mooɗon, faa laatoɗon conndi keyri ndi
walaa rabilla. Wo ɗuum ngonɗon du, sabo jawgel
meeɗen iidi Faltagol ngeel hirsaama, ɗum woni
Almasiihu.

8 Ndelle, teddinen iidi ndiin, de wanaa e ra-
billa kiiɗɗo mo hakke e bonanda oon teddinirten.
Ammaa teddiniren ndi buuru mo walaa rabilla,
buuru laaɓal e goonga.
9 E ɓataaki ki mbinndannoomi on kiin, mi wi'ii
on e ley makki taa ngondon e fijooɓe.
10 Nde mbi'unoomi noon ndeen, wanaa haala
fijooɓe wonɓe ley adunaaru ɓeen kaalumi, naa
haasidi'en naa wuyɓe naa rewooɓe tooruuji. Sabo
si wo haala ɓeen kaalannoomi fu, tilay mburtoɗon
adunaaru ndu.
11 De ko njiɗunoomi wi'ude on, taa ngondon e
bi'oowo wo sakiike meeɗen de tawee wo pijoowo
naa haasidi naa dewoowo tooruuji naa mbonko-
tooɗo yimɓe naa jaroowo doro naa gujjo. Taa fay
nyaamdon e ga'uɗo hono noon du.
12-13 Sabo mi sarataako yimɓe ɓe ngalaa ley
kawrital goondinɓe ɓeen. Wo Laamɗo sarotoo ɓe.
De oɗon njeyi saraade wonɓe ley kawrital. Wo
hono noon winndiraa: «Ittee neɗɗo bonɗo oon e
ley mooɗon.»*

6

Haala pelundural hakkunde sakiraaɓe goondinɓe

1 Si woɓɓe mooɗon potaay fu, noy joomum'en
cuusirta wullitaade sarotooɓe ɓe ngoondinaay
ɓeen de njoppa yimɓe Laamɗo?
2 Yalla on anndaa wo yimɓe Laamɗo ɓeen caroy-
too adunaaru ndu naa? Ndelle, si onon yimɓe
Laamɗo caroytoo adunaaru ndu, ɗume haɗata on
saraade ko ɓuri famɗude ɗuum?

* **5:12-13** Fillitagol Tawreeta 13.6, 17.7.

3 Yalla on anndaa wo enen caroytoo maleyka'en
ɓeen naa? Sakko ko woni ley nguurndam ɗam!
4 Ndelle, si luural waɗii hakkunde mooɗon dow
kulle adunaaru, ko waɗi de oɗon njaara ɗum to
yimɓe ɓe kawrital goonɗinɓe ngaal hiisaaki ɓeen?
5 Ko mbi'umi ɗuum na haani semtinoo on. Yalla
on ngalaa fay jom hakkillo gooto baawɗo saraade
sakiraaɓe mooɗon luuruɓe naa?
6 Ee, goonɗinɗo na yaara goonɗinɗo banndum
faa saroo ɗum, wooɗi du wo yeeso yimɓe ɓe
ngoonɗinaay!
7 Haya, fay ko cardoton hakkunde mooɗon
ɗuum wo semteende bonnde. Ko waɗi de on
cuɓaaki munyude toonya? Ko waɗi de on cuɓaaki
munyude teeteede ko ngooduɗon?
8 Ammaa wo onon e ko'e mon toonyotoo, wo
onon teetata, fay sakiraaɓe mooɗon.
9 Yalla on anndaa oonyiiɓe naatataa e ley laamu
Laamɗo naa? Taa kiilon ko'e mon: fijooɓe e re-
wooɓe tooruuji, jeenooɓe e worɓe woykuruuɓe e
luuɗunkooɓe,
10 wuyɓe e haasidi'en, sulotooɓe e mbonkotooɓe
e yanooɓe, fay gooto maɓɓe naatataa e laamu
Laamɗo.
11 Noon du woɓɓe mooɗon ngorrunoo. Ammaa
joonin on lootaama, on cenaama, on ndaardaama
fonnditiiɓe e dow innde Joomiraaɗo men Iisaa
Almasiihu e Ruuhu Laamɗo men oon.

No goonɗinɓe kaaniri teddinirde Laamɗo e ɓalli muɓben

12 Woɓɓe mooɗon ina mbi'a: «Huunde fuu ina
daganii kam.» Ayyo, ammaa wanaa fuu nafata. Si

goonga «huunde fuu ina daganii kam», ammaa mi jaɓataa huunde dawrana kam.
13 Oɗon mbi'a: «Nyaamdu jeyi reedu, reedu du
jeyi nyaamdu.» Ayyo, de Laamɗo halkan ɗi, ɗi ɗiɗi
fuu. Ɓanndu ɓii-Aadama tagiraaka saabe fijirde.
Ko ndu tagiraa dey, faa ndu rewa Joomiraaɗo.
Joomiraaɗo du wo joomiiru.
14 Laamɗo ummintinɗo Joomiraaɗo meeɗen e
maayde oon, ummintiniran en, enen du e baawɗe
muuɗum.
15 Yalla on anndaa ɓalli mon ngoni terɗe Almasi-
ihu? Ndelle, ina dagoo mi hooya terɗe Almasiihu
ɗeen, de mi hawrundura ɗe e terɗe pijoowo naa?
Abada koy!
16 Yalla on anndaa kawtuɗo e pijoowo fuu, laa-
todake e muuɗum ɓanndu wooturu? Sabo na
winndaa: «Ɓe ɗiɗo fuu ɓe laatoto gootum.»*
17 Ammaa kawtuɗo e Joomiraaɗo laatodake e
muuɗum ruuhu gooto.
18 Ndoggee fijirde! Hakkeeji goɗɗi ɗi neɗɗo
waɗata fuu takkataa e ɓanndu muuɗum, sanaa
fijirde. Pijoowo na waɗana ɓanndu mum hakke.
19 Yalla on anndaa ɓanndu gooto mooɗon fuu
wo suudu Ruuhu Ceniiɗo gonɗo e mooɗon mo
Laamɗo hokki on oon? On njeyaa ko'e mooɗon,
20 sabo Laamɗo soodii on coggu tiiɗungu.
Ndelle, teddiniron ɗum e ɓalli mooɗon.

7

Haala dewgal

* **6:16** Fuɗɗoode 2.24.

1 Joonin kaa mi jaaboto yamɗe ɗe mbinndanɗon
kam ɗeen. Goonga, si tawii gorko naaddaay e
deekum fu, na woodi.
2 Ammaa faa taa fijirde waɗa, gorko fuu na
haani tawdee e deekum, debbo du tawdee e go-
rum.
3 Gorko fuu wondira e deekum no haaniri,
debbo du humtana gorum haaju muuɗum.
4 Debbo dawrantaa ɓanndu muuɗum, wo go-
rum dawranta ndu. Gorko du dawrantaa ɓanndu
muuɗum, wo deekum dawranta ndu.
5 Taa fay gooto mooɗon salanoo banndum si
wanaa e dow ko ndewruɗon wakkati seeɗa faa
ngaɗon du'aare. Ammaa caggal ɗuum, ked-
dodoɗon ngondon no haaniri ni, taa mbaason
nanngitaade de Seyɗaani jarriboo on.

6 Ko kaalanammi on joonin ɗuum, wanaa ko
tilsi. Mi hollu on laawol lobbol ni.
7 Ko ɓurumi yiɗude dey, yimɓe fuu laatoo hono
am. Ammaa mono fuu no Laamɗo hokkiri ɗum:
woɓɓe kokkiraa nii, woɓɓe du kokkiraa nii.
8 To ɓe ɓaŋaay e ɓe ɓaŋaaka ɓeen, kam e rewɓe ɓe
goriraaɓe muɓɓen maayi, miɗo wi'a si iɓe keddorii
noon, hono no am ni, ɗum ɓuri woodde e maɓɓe.
9 Ammaa si tawii ɓe mbaawaa nanngitaade fu,
ɓe ɓaŋa, ɓe ɓaŋee. Sabo ɗum ɓuri jooɗoraade noon
muuyo ina torra ɗum.

10 Wonɓe e dewle ɓeen, miɗo yamira ɗum'en
yamiroore nde yuuraay to am, wo to Joomiraaɗo
nde yuuri: debbo haanaa seerude gorum.
11 Si tawii o seerii ɗum fu, o heddoroo noon, maa
du o warta e muuɗum. Gorko du haanaa seerude
deekum.

12 Onon heddiiɓe du, miin e hoore am haalanta
on, wanaa Joomiraaɗo: si goonɗinɗo Iisaa ina jogii
debbo mo goonɗinaay tawee debbo oon ina yardii
wondude e makko fu, taa o seera ɗum.
13 Naa si debbo goonɗinɗo dewlaama gorko mo
goonɗinaay tawee gorko oon ina yardii wondude
e makko fu, taa o seera ɗum.
14 Sabo gorko mo goonɗinaay oon ina laamniree
deekum. Katin du, debbo mo goonɗinaay oon ina
laamniree gorum. Si wanaa noon, ɓiɓɓe moodon
laatoto ɓe laaɓaa, tawee le ɓe seniiɓe.
15 Ammaa mo goonɗinaay, si yiɗii seerude
goonɗinɗo oon, seera. Goonɗinɗo oon, si wo
debbo naa wo gorko, tilsinaaka e dewgal hono
ngaal. Sabo Laamɗo noddii en faa mbuurden e
jam.
16 Aan debbo goonɗinɗo, a anndaa yalla aɗa
waawi hisinde gora. Aan gorko goonɗinɗo du, a
anndaa yalla aɗa waawi hisinde deeka.

No mono fuu haani worrude hono no Joomiraaɗo noddiri ɗum

17 Ɗum le, mono fuu wuurda hono no Joomi-
raaɗo yeɗiri ɗum ni, no worrunoo nde Laamɗo
noddi ɗum ndeen. Noon njamirammi kawrite
goonɗinɓe fuu.
18 Tawaaɗo wo taadiiɗo nde Laamɗo noddi ɗum
ndeen, taa filoo wartude hono mo taadaaki. Nod-
daaɗo de tawi taadaaki wakkati oon, taa taadoo.
19 Taadaade e rafi taadaade fuu walaa ko nafata.
Ko nafata dey, wo jokkude jamirooje Laamɗo.
20 Mono fuu heddoroo no worrunoo wakkati
nde Laamɗo noddannoo ɗum ndeen.

21 Nde noddaɗaa ndeen, si tawii a maccuɗo, taa
ɗum laatane mettorgal. Ammaa si a heɓii laawol
no ndimɗiraa fu, ndimɗaa.
22 Sabo maccuɗo mo Joomiraaɗo noddi, laatake
dimɗinaaɗo Joomiraaɗo. Dimo noddaaɗo du,
laatake maccuɗo Almasiihu.
23 On coodaama coggu tiiɗungu. Ndelle taa
laatee maccuɓe yimɓe.
24 Sakiraaɓe, mono fuu no worrunoo nde nod-
danoo ndeen, heddoroo noon yeeso Laamɗo.

Haala dewlude e rafi dewlude

25 To yimɓe ɓe ndewlaay ɓeen, mi walanaa
ɗum'en yamiroore yuurunde to Joomiraaɗo, de mi
haalan ko woni miilo am, miin mo yurmeende
Joomiraaɗo waɗi koolniiɗo oon:
26 saabe torraaji joonin ɗiin, miɗo miiloo neɗɗo
heddoroo no worri ni ɓuri woodde e muuɗum.
27 Si dewgal ina woodi hakkunde maa e
debbo, taa piloɗaa tayude ngal. Si dewgal walaa
hakkunde maa e debbo, taa piloɗaa debbo.
28 Ammaa si a ɓaŋii du, a luttaay. Surbaajo du
si ɓaŋaama, luttaay. Ammaa naatuɓe e ɓangal ɓeen
ɓilloto e nguurndam muɓɓen. Miɗo yiɗi dannude
on ɗum.
29 Sakiraaɓe, inan ko njiɗumi wi'ude: wakkati o
na raɓɓiɗi. Joonin, ɓaŋuɓe ɓeen ngaɗa hono ɓaŋaay
ni,
30 woyooɓe ngaɗa hono mboyaay, weltiiɓe ngaɗa
hono mbeltaaki, soodooɓe ngaɗa hono njeyaa ko
coodi,
31 nawtortooɓe adunaaru ndu ngaɗa hono ndu
nafaay ɗum'en. Sabo no adunaaru ndu worri
joonin ni ina faltoo.

32 Ko njiɗumi dey, ndaɗon e kaɓɓu-ko'u
adunaaru. Mo dewlaay, hakkillo mum to kulle
Joomiraaɗo ndaarata, wo ko welata Joomiraaɗo
filotoo.
33 Ammaa dewluɗo, hakkillo muuɗum to kulle
adunaaru ndaarata, wo ko welata deekum filotoo.
34 Ɓernde muuɗum feccitake. Debbo mo ɓaŋaaka
e surbaajo fuu, ina kilnii kabaaru Joomiraaɗo,
faa ɓe laatoo seniiɓe ley ɓalli maɓɓe e yonkiiji
maɓɓe fuu. Ammaa ɓaŋaaɗo, ina hilnii kabaaru
adunaaru, wo ko welata gorum filotoo.
35 Wo faa nafa on mbiirumi noon, wanaa faa
tonnga on. Miɗo yiɗi mbuurdon no haaniri, ngol-
lanon Joomiraaɗo e ɓernde wootere e hakkillo
wooto.
36 Si muuyo mawnii e neɗɗo faa huli taa ronka
nanngitaade e mo haɓɓani fu, ndeen kaa dewgal
ngaal ina haani waɗeede. Ngal waɗiree no o yiɗiri
noon, o luttaay.
37 Ammaa ina waawi laataade gorko hooyii an-
niya e ɓernde muuɗum ɓaŋataa, tawii wanaa tilay
sabo na waawi nanngitaade. Si gorko oon an-
niyake ɓaŋataa debbo oon fu, waɗii ko wooɗi.
38 Ndelle, ɓaŋuɗo mo haɓɓani waɗii ko wooɗi,
mo ɓaŋaay mo haɓɓani du waɗii ko ɓuri wooɗude.
39 Debbo ɓaŋaaɗo wo kaɓɓaaɗo sini gorum ina
heddii na wuuri. Ammaa si gorum oon yawtii,
ina waawi ɓaŋeede mo yiɗi. De sanaa tawee wo
jokkuɗo laawol Joomiraaɗo.
40 Ɗum le, si o heddake e ngortaalaaku fu, ndeen
o ɓurata ɓernde welnde. Ɗum woni miilo am, de
miɗo miiloo ko kollammi on ɗuum yuurii e Ruuhu
Laamɗo.

8

Haala teewu cakkanaangu tooruuji

1 Joonin en ndaaran kabaaru teewu cakkanaangu tooruuji. Eɗen anndi «en fuu eɗen ngoodi anndal». Anndal le, waddan mawninkinaare. Wo njinngu semmbinɗinta goonɗinɓe.

2 Neɗɗo fuu miiliiɗo na jogii anndal, anndaa tafon no haani anndirde.

3 Ammaa neɗɗo fuu jiɗɗo Laamɗo, Laamɗo ina anndi ɗum.

4 Ndelle e dow nyaamugol teewu cakkanaangu tooruuji, eɗen anndi «tooru fuu ley adunaaru wanaa fay huunde». Eɗen anndi du, «Laamɗo walaa si wanaa gooto oon».

5 Yimɓe na mbi'a reweteeɓe ina ngoodi dow kammu e dow leydi. Si goonga, wi'eteeɓe «reweteeɓe» e «joomiraaɓe» na keewi.

6 Ammaa to meeɗen, Laamɗo gooto tan woodi, Baabiiwo taguɗo huunde fuu mo mbuuranɗen oon. Woodi du, Joomiraaɗo gooto tan woodi, Iisaa Almasiihu mo huunde fuu laatorii saabe muuɗum, kokkoowo en nguurndam oon.

7 Ammaa wanaa yimɓe fuu paami ɗum. Woɓɓe woownooɓe rewude tooruuji, faa hannden si ɓe nyaamii teewu cakkanaangu tooruuji fu, ɓe miiloto wo tooruuji jaati njeyi teewu nguun. Ndeen ɓerɗe maɓɓe pelan ɓe, mbona, sabo na lokkiɗi.

8 De nyaamdu kaa ɓattintaa en Laamɗo. Si en nyaamii, ɓeydantaa en faa'e. Si en nyaamaay du, ɓuytantaa en faa'e.

9 Goonga, on kokkaama laawol faa mbaawon
nyaamude huunde fuu. Ammaa kakkilee taa laa-
wol ngool liɓa ɓe tabitaay e ley goondinal ɓeen.
10 Sabo aan bi'eteedo jom anndal, si lokkaajo
yi'ii ma ada nyaama ley suudu tooru fu, wanaa
dum suusinan ɓernde mum faa nyaama teewu
cakkanaangu tooruuji kam du naa?
11 Hono noon, sakiike men lokkaajo mo Al-
masiihu maayani oon, halkirta saabe anndal maa
ngaal.
12 Si on ngadii sakiraaɓe ɓe tabitaay e ley
goondinal ɓeen hakke, si on nawnii ɓerde maɓɓe
fu, on luttii Almasiihu.
13 Ndelle, si tawii nyaamude teewu ina liɓa saki-
ike am fu, mi nyaamataa ngu katin abada, taa mi
liɓa sakiike am.

9

Haala ko nulaado haani wadaneede

1 Mi jeyaa hoore am naa? Mi laataaki nu-
laado naa? Mi yi'aay Joomiraado meeden Iisaa
naa? Wanaa saabe ko ngollanmi Joomiraado
duum ngoondinirdon naa?
2 Fay si to woɓɓe mi wanaa nulaado, to moodon
kaa wo mi nulaado, sabo ko ngoondindon Iisaa
duum ina seedoo faa laaɓi Joomiraado nuli kam.
3 Inan ko njaabotoomi felooɓe kam ɓeen:
4 wanaa miden njeyi heɓude nyaamdu e njaram
ley golle amin naa?
5 Wanaa miden njeyi yaadude e debbo
goondindo hono no nulaaɓe woɓɓe ɓeen naa?
Hono no minyiraaɓe Joomiraado ɓeen ni, e no
Piyeer?

6 Naa wo miin e Barnabas tan ngoni nulaaɓe
jeyuɓe gollude faa mbuura?
7 Moy e moodon yi'i sordaasi joɓoowo hoore
muudum? Moy woni demoowo mo nyaamataa ko
tayi e ngesa muudum? Moy woni duroowo mo
yarataa kosam kulle muudum?
8 Ko kaalammi duum, wanaa miilooji yimɓe tan.
Tawreeta du haalii dow majjum.
9 Inan ko winndaa e Tawreeta Muusaa: «Taa
haɓɓu hunnduko ngaari wakkati ndi yaaɓata
gawri faa sokkoo.»* Ko Laamdo taykii do wo ga'i
jaaɓooji naa?
10 Wanaa wo saabe meeden o haaldata do naa?
Sikke walaa, wo enen mbinndanaa konngol ngol,
sabo demoowo e cokkoowo fuu ina ngollira jikke
heɓude ngedu muɓɓen.
11 Min aawii e moodon barkeeji Ruuhu. Si min
tayii e moodon barkeeji adunaaru, yalla idum
laatanii on huunde mawnde naa?
12 Si woɓɓe na kaandi heɓude barke e juude
moodon, wanaa minen ɓuri haanude heɓude naa?
Ammaa e dum fuu, min nawtoraaki laawol ngol.
Mideen munya huunde fuu taa min kada Kabaaru
Lobbo haala Almasiihu oon yaade yeeso.
13 Yalla on anndaa gollooɓe e ley suudu de-
wal mawndu ɓeen ina mbuurdi e kulle de yimɓe
kokkata suudu nduun deen naa? Yalla on anndaa
halfinaaɓe golle hirsirde ɓeen ina keɓa ngedu
muɓɓen e mayre naa?
14 Hono noon du, Joomiraado yamirii waajo-
tooɓe Kabaaru Lobbo ɓeen mbuurda e Kabaaru
Lobbo oon.

---

* **9:9** Fillitagol Tawreeta 25.4.

15 De miin kaa, mi nawtoraaki fay gootel e
kulle ɗeen. Ko mbinndammi e mooɗon joonin du,
wanaa faa mi heɓa huunde. Maayde ɓurani kam
diina nyaagaade huunde! Mi jaɓataa fay gooto itta
mantagol am e majjum.
16 Sabo waajaade Kabaaru Lobbo oon manataa
kam, iɗum tilsani kam. Bone woodanii kam si mi
waajaaki Kabaaru Lobbo oon!
17 Sini miɗo gollannoo ɗum saabe muuyɗe am
fu, ndeen kaa mi heɓanno njobdi. De si goonga,
laatake tilay ngollirammi ɗum, wo gollal ngal kal-
finaami.
18 Ndelle ɗume woni njobdi am? Njobdi am
woni heɓude waajaade Kabaaru Lobbo ɓolum,
tawee du mi filataako heɓude ko baajotooɗo
Kabaaru Lobbo foti heɓude.
19 Sabo fay si mi dimo mo fay gooto dawrantaa,
mi waɗii hoore am maccuɗo yimɓe fuu, yalla miɗo
heɓa ko ɓuri heewude e muɓɓen.
20 Hakkunde Alhuudiyankooɓe, mi waɗii hoore
am Alhuudiyanke, faa mi heɓa ɗum'en. Hakkunde
jokkuɓe Tawreeta Muusaa, mi waɗii hoore am
jokkuɗo Tawreeta Muusaa, faa mi heɓa ɗum'en,
fay si wanaa tilay mi jokka jamirooje ɗeen.
21 Hakkunde yimɓe ɓe ngalaa e Tawreeta
Muusaa ɓeen, mi waɗii hoore am hono mo walaa
e Tawreeta oon, faa mi heɓa ɗum'en. Mi wi'aay
mi jokkataa jamirooje Laamɗo ɗeen, sabo ley
yamiroore Almasiihu ngonumi.
22 E ley lokkaaɓe, mi waɗii hoore am mi
lokkaajo, faa mi heɓa ɗum'en. Walaa fuu no mi
waɗaay hoore am saabe yimɓe fuu, faa mi hisina
woɓɓe muɓɓen no waawi laatoraade fuu.

23 Miɗo waɗa ɗum fuu saabe Kabaaru Lobbo
oon, faa mi heɓa barke muuɗum.
24 Yalla on anndaa ley doggudu wo yimɓe
heewɓe ndoggata, de gooto tan heɓata mbarjaari?
Ndelle, ndoggee faa keɓon.
25 Segilantooɓe daɗundurde fuu eeltan ɓalli
muɓɓen eeltugol cattungol. Kamɓe, iɓe ngaɗira
noon faa ɓe keɓa mbarjaari ndi duumataako.
Enen le, wo faa keɓen mbarjaari nduumotoondi.
26 Ndelle miin le, mi doggataa hono jiiltotooɗo
mo anndaa ko dogganta. Mi nanndaa du hono
culkotooɗo ɓolum.
27 Ammaa miɗo ekintina ɓanndu am no naawiri
faa mi dawrana ndu, taa mi waajoo woɓɓe
Kabaaru Lobbo, de miin e hoore am mi laatoo mo
heɓaay.

10

Haala hakkilde faa taa boɓɓoo

1 Sakiraaɓe, mi yiɗaa ndullon ko hewtinoo
maamiraaɓe meeɗen e jamaanu Muusaa ɗuum.
Ɓe fuu iɓe ngonnoo ley ruulde, ɓe fuu ɓe peyyitiino
maayo manngo.
2 E ley ruulde ndeen e maayo ngoon, ɓe fuu ɓe
keɓii lootagal batisima laatiiɓe jokkuɓe Muusaa.
3 Katin du ɓe fuu ɓe nyaamdii nyaamdu
wooturu yuurundu to Laamɗo.
4 Ɓe fuu ɓe njardii njaram ngootam yuuruɗam to
Laamɗo. Si goonga, iɓe njarannoo ɗam e tefaare
Laamɗo yaadoore e maɓɓe. Tefaare ndeen woni
Almasiihu.

5 Ammaa ko ɓuri heewude e maɓɓe, mbelaay
Laamɗo. Ɗum waɗi de ɓe maayi, ɓalli maɓɓe
cankitaa ley ladde ndeen.
6 Kulle ɗeen laatanii en misaalu*, taa njokken
muuyɗe terɗe bonɗe hono maɓɓe ni.
7 Taa laatee rewooɓe tooruuji hono no woɓɓe
maɓɓe ngaɗiri ni, hono no winndiraa: «Ɗimɓe ɓeen
njooɗii ina nyaama ina njara, de ummii ina pija.»†
8 Taa naaten e fijirde hono no woɓɓe maɓɓe
naatiri. Ko ɗum waɗi, yimɓe maɓɓe ujunaaje
noogay e tato maayi nyannde wootere.
9 Taa ndaartindoɗen Almasiihu hono no woɓɓe
maɓɓe ngaɗi ni. Ko ɗum waɗi, bolle kalki ɗum'en.
10 Taa ŋormee hono no woɓɓe maɓɓe ni. Ko ɗum
waɗi, maleyka baroowo oon halkii ɓe.
11 Kulle ɗeen fuu kewtake ɓe faa laatanoo en
misaalu. Ɗum winndaama faa ɗum tindina en,
enen wonɓe e cakitte jamaanuuji ɓeen.
12 Ɗum le, miiliiɗo ina darii fuu, hakkila taa
boɓɓoo.
13 Walaa torra ndaartintooɗo on mo hewtataa
ɓii-Aadama fuu. Wooɗi, Laamɗo wo koolniiɗo,
accataa ndaartindeɗon ko ɓuri semmbe mon. Ley
ndaartindaare ndeen o hokkan on laawol no
mburtoroɗon nde faa mbaawon munyande nde.
14 Saabe ɗuum, sakiraaɓe am horsuɓe, mboɗɗee
dewal tooruuji.
15 Miɗo haalana on hono wo on jom'en hakkillo
ni. Ndelle caree onon e ko'e mon ko mbi'ammi
ɗuum.
16 Horde-loonde hiraande seniinde nde njet-
teten Laamɗo saabe muuɗum ndeen, si en njarii

* **10:6** Misaalu wo yeru maa nanndingol. † **10:7** Wurtagol 32.6.

nde, en kawtii yiiyam Almasiihu ɗaam. Buuru mo tayeten oon, si en nyaamii ɗum, en kawtii ɓanndu Almasiihu nduun.
17 Caggal buuru oon wo gooto, enen du, enen e heewude fuu, wo en ɓanndu wooturu, sabo eɗen njogii ngeɗu e buuru gooto oon.
18 Taykee lenyol Israa'iila ngool: yimɓe maɓɓe nyaamooɓe kirsamaaji ɓeen laatake gootum e ley teddingol Laamɗo gaɗanaaɗo hirsirde oon.
19 Mi wi'ataa teewu cakkanaangu tooruuji nguun wo huunde dagiinde hono noon. Mi wi'ataa du, tooruuji ɗiin, won ko ngoni.
20 Ko njiɗumi wiide dey, kirsamaaji ɗi yimɓe ɓeen cakkata ɗiin, wo ginnaaji cakkantee, wanaa Laamɗo. Mi yiɗaa laatoɗon hawtuɓe e ginnaaji.
21 On mbaawaa yardude horde Joomiraaɗo ndeen de njardon katin horde ginnaaji. On mbaawaa nyaamude e le'al Joomiraaɗo ngaal de nyaamron katin e le'al ginnaaji ɗiin.
22 Naa umminde tikkere Joomiraaɗo kiroowo oon njiɗuɗen naa? Yalla en miilii eɗen ɓuri mo semmbe naa?

No neɗɗo jeyi worrude ley ndimaaku

23 Mbiiɗon: «Huunde fuu ina dagii.» Ayyo, ammaa wanaa fuu nafata. Si goonga, «huunde fuu ina dagii», ammaa wanaa huunde fuu semmbinta goonɗinal woɓɓe.
24 Taa fay gooto filoo ko nafata hoore muuɗum tan, ammaa filoo ko nafata woɓɓe.
25 Teewu cootteteengu luumo fuu, oɗon mbaawi nyaamirde ɗum ɓerɗe ɗe pelataa on tawa on yamaay yalla wo ɗum teewu cakkanaangu tooruuji naa wanaa.

26 Sabo «leydi e ko woni e mayri fuu wo Joomi-
raaɗo jeyi.»‡
27 Si neɗɗo mo goondinaay noddii on faa nyaam-
don, de on njaɓii nootaade fu, nyaamon ko
kokkaɗon fuu, tawa ɓerɗe mon pelataa on.
28 Ammaa si goɗɗo wi'ii on: «Ɗum wo ko
sakkanaa tooruuji», ndeen kaa, taa nyaamee ɗum,
saabe biiɗo noon oon e saabe miiloo ɓernde mum
feloore ɗum.
29 Ko kaalammi haala miiloo ɓernde ɗuum,
wanaa saabe ɓerɗe mooɗon onon, wo saabe
ɓernde biiɗo noon oon.
Sabo si goonga, walaa ko ɓernde neɗɗo goɗɗo
saroo ndimaaku am.
30 Si miɗo yetta Laamɗo e dow ko nyaamammi,
ko waɗi de miɗo mbonkee saabe nyaamdu ndu
njettirmi Laamɗo nduun?
31 Ndelle, si oɗon nyaama maa oɗon njara, maa
ko ngaɗoton fuu, ngaɗiree ɗum faa Laamɗo teddi-
nee.
32 Taa laatanee fay gooto fergere, wanaa Al-
huudiyankooɓe, wanaa yimɓe ɓe nganaa Alhu-
udiyankooɓe, wanaa kawrital goondinɓe Laamɗo
ngaal.
33 Ngolliree hono am ni. Miɗo filoo ko welata
yimɓe fuu e dow huunde fuu, tawee mi filaaki
nafaa am miin tan. Wo ko nafata yimɓe heewɓe
pilotoomi, faa ɓe kisinee.

11

1 Nyemmbitee kam hono no nyemmbitirammi
Almasiihu ni.

Haala dow suddugol hoore

‡ **10:26** Jabuura 24.1.

2 Miɗo yetta on ko miccitiɗon kam e huunde fuu,
e ko njokkuɗon al'aadaaji ɗi kollumi on ɗiin.
3 Ammaa, miɗo yiɗi paamon Almasiihu woni
hooreejo gorko fuu, gorko woni hooreejo deekum,
katin du Laamɗo woni hooreejo Almasiihu.
4 Ndelle, si gorko na du'oo maa na haalda kon-
ngol annabaaku de suddi hoorem fu, huyfinii
hooreejo muuɗum oon.
5 Ammaa si debbo na du'oo naa na haalda
annabaaku de suddaay hoore muuɗum fu,
huyfinii hooreejo muuɗum oon, sabo imo wa'i
hono wo o toytiiɗo ni.
6 Sabo dey, si debbo suddaay hoore muuɗum,
ina haani tayа sukundu mum fuu. Ammaa tayude
sukundu mum naa toytude ndu ina semtina
debbo. Ndelle na haani sudda hoore muuɗum.
7 Taa gorko kaa sudda hoorem, sabo gorko wo
tagaadi Laamɗo, na holla darja muuɗum. Debbo
kaa wo darja gorko.
8 Sabo wanaa gorko ittaa e debbo, wo debbo
ittaa e gorko.
9 Katin du, wanaa gorko taganaa debbo, wo
debbo taganaa gorko.
10 Saabe ɗuum, e saabe nulaaɓe laamu fu,
ina tilsani debbo sudda hoore muuɗum.* Ɗum
laatanto ɗum maande holloore ina woni ley
hawju gorum.
11 Ammaa ɗum e laataade fuu, ley tagaadi
Joomiraaɗo, debbo ina haajaa gorko, gorko du ina
haajaa debbo.

---

* **11:10** Woɓɓe ina paamira fuɗɗoode aayaare nde hono nii: Saabe ɗuum, e saabe maleyka'en. Ley Geresankoore, nulaaɓe e maleyka'en, fuu wo innde wootere.

12 Sabo no debbo yuuriri e gorko ni, hono noon
gorko du yuurirta e debbo, rimee. De ɗuum fuu to
Laamɗo ɗum yuuri.
13 Caree onon e ko'e mon: si debbo na rewi
Laamɗo tawi suddaay hoorem, yalla na fonnditii
naa?
14 Wanaa tagaadi ndiin e hoore muuɗum ina
faamina on sukundu juutundu ina semtinii e
gorko?
15 Ammaa debbo kaa, si na woodi sukundu juu-
tundu fu, wo darja muuɗum. Sabo o hokkiraama
sukundu juutundu faa o sudda hoore makko.
16 De si goɗɗo yeddii ɗum de jokki laawol
gonngol fu, faama ɗum wanaa al'aada amin, ɗum
wanaa al'aada kawrite goondiinɓe Laamɗo ɗeen
du.

Haala hiraande seniinde

17 Won ko njiɗumi haalande on joonin, haala no
kawritirton. Haala majjum mi waawaa yettude
on, sabo nde kawritinɗon fu, wo ko boni ɓeydotoo,
wanaa ko woodi.
18 Ko artii fuu, mi nanii si on kawritii fu, luural
ina woni hakkunde mooɗon. Miɗo miila du wo
ɗum goonga.
19 Ina tilsi pelle pelle ngaɗa hakkunde mooɗon,
faa hoolniiɓe jaati wonɓe e ley mooɗon ɓeen an-
nditee.
20 Nde kawritinɗon fu, wanaa nyaamude hi-
raande Joomiraaɗo ndeen hawrunduri on.
21 Sabo gooto mooɗon fuu henyoto nyaama
hiraande muuɗum. Woɓɓe mooɗon ina njolba,
woɓɓe mooɗon du ina culoo.
22 Yalla on ngalaa cuudi ɗo kaanɗon nyaamude e
yarude naa? Naa wo on njawu kawrital goondiinɓe

Laamɗo ngaal? Yalla oɗon njiɗi huyfinde ɓe ngalaa faa'e ɓeen naa? Ɗume mbi'ammi on? Mi yetta on naa? Mi waawataa yettude on e ɗum.

Haala miccitagol hiraande seniinde arandeere (Matta 26.26-29, Marku 14.22-25, Lukka 22.14-20)

23 Sabo miin, inan ko keɓumi e Joomiraaɗo de njottinmi on: ley jemma mo Joomiraaɗo meeɗen Iisaa jambaa oon, hooyi buuru,
24 yetti Laamɗo, heli buuru oon, wi'i: «Ɗum wo ɓanndu am hokkaandu saabe mooɗon. Ngaɗon ɗum faa miccitoɗon kam.»
25 Hono nii du, nde ɓe tilinoo e hiraande ndeen, o hooyi horde cabijam. O wi'i: «Horde nde woni amaana keso tabintiniraaɗo yiiyam am. Nde njaroton fuu, miccitoɗon kam.»
26 Sabo nde nyaamoton buuru oon e nde njardoton horde cabijam ndeen fu, oɗon kaala haala maayde Joomiraaɗo faa ɗo wartowi.
27 Ndelle, neɗɗo fuu nyaamirɗo buuru Joomiraaɗo no fotiraay, yardi horde makko no fotiraay, waɗii hakke e ɓanndu Joomiraaɗo nduun e yiiyam makko ɗaam fuu.
28 Ndelle, mono fuu taykoo hoore muuɗum fadde muuɗum nyaamude buuru oon naa yardude horde ndeen.
29 Sabo neɗɗo fuu nyaamuɗo buuru oon, yardi horde ndeen, de miilaaki wo ɗum ɓanndu Joomiraaɗo nduun fu, fooɗanan hoore muuɗum sariya no nyaamiri e no yariri noon.
30 Ɗum waɗi de nyawɓe e lokkaaɓe ina keewi e mooɗon, woɓɓe mooɗon du njawtii.

31 Sini en taykotono ko'e meeɗen, en carataakeno.
32 Ammaa Joomiraaɗo ina saroo en faa dartina en, taa njukkodeɗen e adunaaru ndu.
33 Ndelle sakiraaɓe am, si oɗon kawrita faa nyaamdon hiraande Joomiraaɗo ndeen, mono fuu njaɓɓoo banndum.
34 Si goɗɗo yolbii fu, sanaa nyaama to suudu muuɗum. Ndeen kawrite mooɗon laatantaako on jukkungo.
Woodi, ko heddii ɗuum mi biltan ɗum si mi warii.

12

Haala dokke Ruuhu Ceniiɗo

1 Joonin en ndaaran kabaaru dokke Ruuhu Ceniiɗo. Sakiraaɓe, mi yiɗaa tawee on paamaay.
2 Nde on ngoondinaayno Joomiraaɗo ndeen, oɗon anndi tooruuji muumɗi ɗiin na ɗowa on, na majjina on.
3 Saabe ɗuum miɗo yiɗi paamon: fay gooto waawaa wi'ude «Iisaa wo kuɗaaɗo» si Ruuhu Laamɗo ina woni e muuɗum. Katin du fay gooto waawaa wi'ude «Iisaa wo Joomiraaɗo» si Ruuhu Ceniiɗo walaa e muuɗum.
4 Dokke ɗe Ruuhu Ceniiɗo hokkata en ɗeen ina ceedi sifa, de Ruuhu oon wo gooto.
5 Golleeji ballooji kawrital ɗiin ina ceedi sifa, de Joomiraaɗo oon wo gooto.
6 Ko golleeji ɗiin ndimata ina seedi sifa, ammaa Laamɗo gooto oon kam gollata ɗi fuu ley yimɓe ɓeen fuu.
7 Mono fuu hokkaama dokkal ɓanginoowal Ruuhu faa ngal nafa kawrital fuu.

8 Imo hokka ooɗo haala hakkilanteeha, o hokka
ooto haala kebbinaaka anndal.
9 Kanko Ruuhu gooto oon hokkata ooɗo
goonɗinal luggungal, ooto dannude nyawɓe.
10 O hokka ooɗo waɗude kaayeefiiji, ooto haal-
dude annabaaku. O hokka ooɗo senndude ko
yuuri e Ruuhu e ko yuuri e ginnaaji, ooto haalude
ɗemle ɗe anndaaka. O hokka goɗɗo du fiirtude
ɗemle ɗeen.
11 Wo Ruuhu gooto oon gollata ɗum fuu. Wo
kam feccata, de hokka mono fuu dokkal ngal
muuyi.

No kawrital nanndiri e terɗe neɗɗo

12 Wooɗi ɓanndu du wo wooturu, de na jogii
terɗe keewɗe. Fay si terɗe ɓanndu na keewi,
ɓanndu kaa wo wooturu. Hono noon ɓanndu
Almasiihu du worri.
13 Sabo en fuu en mbatisiraama Ruuhu gooto
faa laatoɗen ɓanndu wooturu, yalla wo en Alhu-
udiyankooɓe naa en nganaa, yalla wo en rimɓe
naa en riimayɓe. Katin du en fuu en njarnaama
Ruuhu gooto oon.
14 Ɓanndu wanaa tergal gootal, wo terɗe keewɗe.
15 Si koyngal wi'ii: «Caggal mi wanaa junngo, mi
jeyaaka e ɓanndu», ɗum haɗataa ngal jeyeede e
ɓanndu.
16 Naa si nowru wi'ii: «Caggal mi wanaa yitere,
mi jeyaaka e ɓanndu», ɗum haɗataa ndu jeyeede e
ɓanndu.
17 Si terɗe ɗeen fuu wo gite, noy neɗɗo oon
nanirta? Naa si ɗe fuu wo ɗe noppi, noy neɗɗo oon
maatirta ko uurata e ko luuɓata?
18 Ammaa, Laamɗo hawrundurii terɗe ɗeen fuu
e ɓanndu wooturu hono no muuyiri ni.

19 Si tergal gootal tan woodunoo, ɗum kaa
laatataako ɓanndu.
20 Ndelle, terɗe ɗeen ina keewi, de ɓanndu
nduun wo wooturu.
21 Yitere waawaa wi'ude junngo: «Mi haajaaka
ma.» Hoore du waawaa wi'ude koyɗe: «Mi haa-
jaaka on.»
22 Ammaa, terɗe ɓanndu nanndude e ɓurɗe
lokkiɗinde, ɗeen ngoni ɗe kaajaɗen sanne.
23 Terɗe ndaardeteeɗe wo kuyfuɗe, ɗeen ɓurɗen
teddinde. Ɓurɗe semtinaade, ɗeen ɓurɗen hay-
bude.
24 De terɗe meeɗen goɗɗe ɓurɗe teddeengal ɗeen
kaajaaka waɗeede noon. Laamɗo hawrunduri
terɗe fuu, hokki terɗe lokkaaje ɗeen teddeengal
faa ɓuri ɗeya ɗeen.
25 O waɗii ɗum faa taa luural waɗa e ɓanndu
nduun, ammaa faa terɗe ɗeen fuu kaybundura.
26 Si tawii tergal gootal naawii, keddiiɗe ɗeen
fuu naawdan e muuɗum. Si tergal gootal teddi-
naama, keddiiɗe ɗeen fuu mbeltodoto e muuɗum.

27 Wooɗi onon, wo on ɓanndu Almasiihu, mono
e mooɗon fuu wo tergal e ɓanndu makko nduun.
28 Nii Laamɗo darniri kawrital goonɗinɓe ngaal:
ko artii fuu o joyyini nulaaɓe, o ɓeydi katin haal-
dooɓe annabaaku, de o jokkintini jannginooɓe.
Caggal ɗuum, o joyyini waɗooɓe kaayeefiiji e dan-
nooɓe nyawɓe e wallooɓe e ardotooɓe e haalooɓe
ɗemle ɗe anndaaka.
29 Yalla yimɓe fuu wo nulaaɓe naa? Yalla ɓe
fuu wo ɓe haaldooɓe annabaaku naa? Ɓe fuu wo
ɓe jannginooɓe naa? Ɓe fuu iɓe ngaɗa kaayeefiiji
naa?

30 Yalla yimɓe fuu kokkaa dannude nyawɓe naa? Naa haalude ɗemle ɗe anndaaka? Naa fiirtude ɗemle ɗeen naa? Wanaa noon!
31 Woodi ndelle, tinnee, pooɗanee dokke ɓurɗe heewude nafaa ɗeen.
Joonin le, mi hollan on laawol ɓurngol fuu wooɗude ngol hono muuɗum walaa.

13

Haala njinngu

1 Si mi haalirii ɗemle yimɓe, fay ɗemle maleyka'en, de njinngu walaa e am fu, wo mi lennguru senyooru, naa wo mi duko jamɗe gokkundurteeɗe tan.
2 Si miɗo woodi dokkal haaldude annabaaku, de mi faama sirriiji fuu e annde fuu, naa si mi tawraama goondinal faa mi dirna baamle, si njinngu walaa e am fu, mi wanaa fay huunde.
3 Si mi hokkii ko njogiimi fuu talkaaɓe naa mi hokkitirii ɓanndu am duppee, de njinngu walaa e am fu, ɗum nafataa kam fay huunde.
4 Njinngu ina jogii munyal, ina jogii moyyuki. Njinngu waldaa e kiram, mantataako, mawnink-intaako.
5 Njinngu waɗataa ko semtinii, filataako muuyɗe hoore muuɗum. Ngu yaawaa ɓernude, ngu saawataa tikkere.
6 Njinngu seyortaako oonyaare, wo goonga sey-ortoo.
7 Wakkati fuu njinngu ina sawrii, selataa hoolaade, de na heɗoo Laamɗo ley huunde fuu. Munyal muuɗum timmataa.

8 Njinngu saamataa abada. Haaldude annabaaku timminte, ɗemle celan, anndal du timminte.
9 Sabo anndal meeɗen ina nyaki, haala annabaaku du ina nyaki.
10 Ammaa si ko hiɓɓi ɗuum warii fu, ko nyaki ɗuum fuu faltoto.
11 Nde laatinoomi cukalel ndeen, miɗo haaldannoo hono cukalel, miɗo miilotonoo hono cukalel, miɗo yiirannoo du hono cukalel. De ko laatiimi mawɗo ɗuum, mi seedii e golle cukaaku.
12 Ko nji'eten joonin ɗuum laaɓaay, wo hono yuurnaade daandorgal niɓɓungal ni. Ammaa ley ko warata ɗuum en njiiran gite men faa laaɓa. Ko anndumi joonin ɗuum hiɓɓaay, ammaa wakkati waran nde anndammi faa hiɓɓa, hono no Laamɗo anndiri kam faa hiɓɓi ni.
13 Ndelle, kulle tati ngoni duumotooɗe: goonɗinal e jikke e njinngu. De ko ɓuri manngu hakkunde majje fuu wo njinngu.

14

Haala dokke Ruuhu Ceniiɗo

1 Ndelle, pooɗanoɗon njinngu no mbaawruɗon fuu. Eelon du dokke Ruuhu Ceniiɗo ɗeen. De ko ɓuri fuu, piloɗon haaldude annabaaku.
2 Sabo kaaliroowo ɗemle ɗe anndaaka wo Laamɗo haaldata, wanaa yimɓe. Si goonga, fay gooto faamataa ko o haalata. Imo haalda sirriiji ley kawtal Ruuhu.
3 Ammaa kaaloowo konngol annabaaku oon, wo yimɓe haaldata, faa semmbina goonɗinal muɓɓen, sellina ɓerɗe muɓɓen, de feewtina ɗe.

4 Kaaliroowo ɗemle ɗe anndaaka, wo hoore
muuɗum nafata. Ammaa kaaldoowo annabaaku,
wo kawrital goonɗinɓe nafata.
5 Miɗo yiɗi kaaliron ɗemle ɗe anndaaka on fuu,
de ko ɓurani kam, kaaldon annabaaku. Sabo
kaaldoowo annabaaku ɓuri kaaliroowo ɗemle ɗe
anndaaka, si wanaa tawa neɗɗo ina waawi fiir-
tude, faa kawrital goonɗinɓe ngaal heɓa nafaa.
6 Ndelle sakiraaɓe, si mi warii to mooɗon de
miɗo haalirana on ɗemle ɗe anndaaka, ɗume ɗum
nafata on? Si haala am waddanaay on ko Laamɗo
ɓanginani kam ɗuum, naa anndal, naa konngol
annabaaku, naa waaju fu, ɗum fuu ɗum nafataa
on.
7 Taykoɗen du fay ko walaa yonki hono
sereendu naa hoddu. Si munkariiji ɗiin piyaaka
faa laaɓi fu, noy annditirten ko sereendu nduun
fuufata naa ko hoddu nduun hoɗata?
8 Naa si puufoowo luwal wolde fuufaay faa
laaɓi, moy segilantoo wolde ndeen?
9 Hono noon, onon du, si on njottinirii kabaaru
oon ɗemle ɗe anndaaka de ko faaminii fuu walaa,
noy paamirteɗon? On paɗɗii haala mon ley hen-
ndu!
10 Ina woodi ɗemle keewɗe ley adunaaru. De no
ceediri fuu, walaa haala ka nanataake.
11 Ammaa si neɗɗo haaldii e am ɗemngal* ngal
mi nanataa fu, mi laatanake ɗum janano, kam du
laatanake kam janano.
12 Hono noon, onon du e ley fooɗanagol
mooɗon dokke Ruuhu ɗeen, tinnoɗon e heɓude
dokke cemmbinooje kawrital goonɗinɓe ngaal e
semmbe mooɗon fuu.

* **14:11** Maanaa ɗemngal ɗo wo sii haala.

13 Ndelle, kaaliroowo ɗemngal ngal anndaaka
fuu ŋaaroo Laamɗo waawude fiirtude ngal.
14 Sabo si miɗo waɗa du'aare e ɗemle ɗe mi
anndaa fu, goonga, yonki am ina woni e du'aare,
ammaa mi faamataa miin e hoore am.
15 Ndelle, noy ngaɗammi? Mi waɗan du'aare e
yonki am, ammaa mi waɗan nde e hakkillo am du.
Mi yimiran yonki am, ammaa mi yimiran hakkillo
am du.
16 Si wanaa noon fu, si a yettirii Laamɗo e ley
yonki maa tan, noy tawaaɗo toon mo woowaa
ɗum waawirta wi'ude «Aamiina» e yettugol maaɗa
ngool? Sabo joomum nanataa ko kaalataa ɗuum.
17 Fay si yettugol maa ngool ina wooɗi sanne,
ngol nafataa joomum fey.
18 Miɗo yetta Laamɗo, ko kaaldammi ɗemle ɗe
anndaaka faa ɓuri on on fuu.
19 Ammaa e ley kawrital goonɗinɓe, haalude
karfeeje joy paaminiiɗe faa janngina yimɓe,
ɓurani kam haalirde karfeeje ujunaaje sappo
ɗemle ɗe anndaaka.
20 Sakiraaɓe, taa laatoɗon hono cukaloy e ley
hakkillooji mooɗon. Laatoɗon ɓe ngalaa bo-
nanda hono cukaloy, ammaa e ley hakkillooji mon
laatoɗon mawɓe.
21 Ina winndaa e Tawreeta:
«Nde kaaldowammi e yimɓe am,
wo e kunnduɗe yimɓe leyɗe goɗɗe,
wo e ɗemle jananɓe kaalirammi.
Ɗum fuu,
ɓe kettindantaako kam.»†
Wo noon Joomiraaɗo wi'i.

† **14:21** Esaaya 28.11-12.

22 Hono noon, ɗemle ɗe anndaaka ɗeen
wo maande sariya ɗo ɓe ngoondinaay, ɗe
nganaa maande ɗo yimɓe goondinɓe. Haaldude
annabaaku du wo maande ɗo goondinɓe, wanaa
ɗo ɓe ngoondinaay.
23 Ndelle, si goondinɓe fuu kawritii, ina kaalda
ɗemle ɗe anndaaka, de yimɓe ɓe mboowaa ɗum
naa yimɓe ɓe ngoondinaay ngarii fu, ɓe mbi'an wo
on haaŋaaɓe.
24 Ammaa si gooto e yimɓe ɓeen warii, de tawi
yimɓe fuu ina kaalda annabaaku, ko o nanata
ɗuum fuu ina faamina mo hakkeeji makko, ina
saroo mo.
25 Ko suudii ley ɓernde makko ɓangan. Ndeen
o hippoto e leydi, o sujidana Laamɗo, o wi'a: «Si
goonga ni, Laamɗo ina wondi e mooɗon.»

No kawrital goondinɓe haani worrude

26 Ndelle sakiraaɓe, noy ngaɗoton? Si on
kawritii, de gooto mooɗon ina woodi jimol, goɗɗo
du ina janngina, goɗɗo ina woodi ko Laamɗo
ɓanginani ɗum, goɗɗo ina haala ɗemngal ngal an-
ndaaka, goɗɗo du na fiirta ngal, sanaa fuu waɗiree
faa semmbina kawrital goondinɓe ngaal.
27 Si ɗemle ɗe anndaaka kaalirtee, taa ɓura
yimɓe ɗiɗo naa tato. Ɓeen du, sanaa ɓe kaalira
gooto gooto, de gooto mooɗon fiirta.
28 Ammaa si piirtoowo walaa, joomum deyyinoo
e ley kawrital ngaal, haalda e Laamɗo e ley ɓernde
muuɗum.
29 Haaldooɓe annabaaku du, ɗiɗo naa tato tan
kaala, de heddiiɓe ɓeen kiinya haala maɓɓe kaan.
30 De si won ko Laamɗo ɓanginani gooto e
jooɗiiɓe ɓeen, kaaloowo arandeejo oon deyyinoo.

31 Sabo on fuu, oɗon mbaawi haaldude
annabaaku gooto gooto, faa yimɓe fuu keɓa
paamal e ɓerɗe cellinaaɗe.
32 Haaldooɓe annabaaku ɓeen ina mbaawi nan-
ngitinde ko'e muɓɓen.
33 Si goonga, Laamɗo waɗataa ko jiiɓii. Wo o
Laamɗo gaddoowo jam.
No worri e kawrite seniiɓe ɗeen fuu,
34 sanaa rewɓe ndeyyinoo ley kawrite ɗeen, sabo
ɓe ngalaa laawol haalude ley ɗoon. Ɓe ɗowtoroo
no Tawreeta wi'iri noon.
35 Si tawii won ko ɓe njiɗi faamtindaade, ɓe acca
faa ɓe koota, ɓe yamowa jom'en cuuɗi maɓɓe. Sabo
konngol debbo nanee ley kawrital ina semtinii.
36 Naa oɗon miiloo konngol Laamɗo ngool to
mooɗon yuuri naa? Wo onon tan keɓi ngol naa?
37 Si neɗɗo ina miilii wo annabaajo maa ina
miilii wo jogiiɗo baawɗe Ruuhu Ceniiɗo, ina
haani annditinde ko mbinndanammi on ɗuum wo
yamiroore Joomiraaɗo.
38 Mo annditaay ɗum fuu, Laamɗo annditataa
ɗum.
39 Ndelle sakiraaɓe, pooɗanoɗon haaldude
annabaaku, katin du taa kaɗon ɗemle ɗe
anndaaka haaleede.
40 Ammaa huunde fuu waɗiree no haaniri,
tawee fuu ina fonnditii.

15

Haala ummital Almasiihu

1 Sakiraaɓe, miɗo miccintina on Kabaaru Lobbo
mo mbaajinoomi on. On njaɓii ɗum, oɗon keddii
oɗon kaɓɓii e majjum.

2 Wo saabe Kabaaru oon kisinirteɗon, si tawii on
tiigorake mo no kaaldanmi on ni. Si wanaa noon
fu, goonɗinal mon laatoto ɓolum.

3 Mi yottinanii on kabaaru mo keɓumi, ɓurɗo
huunde fuu oon. Ɗum woni: Almasiihu maayii
saabe hakkeeji meeɗen, no Binndi ɗiin mbiiri ni.
4 O wattaama ley saabeere. O iirtake e
nyalooma tataɓo, no Binndi ɗiin mbiiri ni.
5 O ɓanganii Piyeer. Caggal ɗuum, o ɓangani
taalibaaɓe sappo e ɗiɗo ɓeen.
6 Caggal ɗuum, o ɓangani ko ɓuri sakiraaɓe keme
njoyo ley wakkati gooto. Ko ɓuri heewude e maɓɓe
ina mbuuri faa joonin, de woɓɓe maɓɓe paltake.
7 Jokkiti katin, o ɓangani Yaakuuba, de o
ɓangani nulaaɓe ɓeen fuu.
8 Sakitii, o ɓangani kam miin ga'uɗo hono
ɓinngel dimaangel gilla wakkati muuɗum yot-
taaki ni.
9 Si goonga, miin ɓuri nulaaɓe ɓeen fuu
famɗude. Mi fotaay fay noddireede nulaaɗo,
sabo mi torriino kawrital goonɗinɓe Laamɗo.
10 Joonin le, saabe moyyere Laamɗo ndeen laa-
toriimi ko ngonumi ɗuum. Moyyere nde o waɗani
kam ndeen du rimaay ɓolum. Si goonga, miin ɓuri
nulaaɓe ɓeen fuu gollude. De wanaa miin gollata,
wo moyyere Laamɗo wonnde e am ndeen gollata.
11 Ndelle nde wo miin, nde wo kamɓe, fuu
fotu. Wo ɗuum min fuu min mbaajotoo, ɗuum du
ngoonɗinɗon.

Haala ummital maayɓe

12 Woodi, miden mbaajoo Almasiihu iirtake e
maayde. Ndelle, noy woɓɓe moodon mbiirata
maayɓe ummitataako?
13 Sini ummital maayɓe walaa, Almasiihu e
hoore muudum ummitaaki.
14 De si Almasiihu ummitaaki, waaju amin wo
ɓolum, goondinal moodon du wo ɓolal.
15 Woodi si maayɓe ummitataako du, idum holla
ko min ceedanii Laamdo duum wo fewre. Sabo
min mbi'ii Laamdo ummintinii Almasiihu, de dum
wanaa goonga si maayɓe ummitataako.
16 Si maayɓe ummitataako, Almasiihu e hoore
muudum ummitaaki.
17 Si Almasiihu ummitaaki, goondinal moodon
wo ɓolal, odon ngoni ley hakkeeji mon faa joonin.
18 Si wo noon du, maaynooɓe e ley goondinal
Iisaa Almasiihu ɓeen kalkii.
19 Si jikke meeden e Almasiihu wo ley nguurn-
dam meeden do tan nafannoo, eden ɓuri yimɓe fuu
yurminaade.
20 Ammaa si goonga, Almasiihu ummintinaama
e maayde, laatake artiido e ummitotooɓe.
21 Sabo no maayde yuurdi e nedɗo gooto, hono
noon du ummital hakkunde maayɓe yuurdi e
nedɗo gooto.
22 No yimɓe fuu maayirta saabe kawtal muɓɓen
e Aadama, hono noon du yimɓe fuu ummintinir-
tee saabe kawtal muɓɓen e Almasiihu.
23 Ammaa mono fuu e wakkati muudum ummi-
totoo. Almasiihu woni arandeejo oon. Ndeen si
wartii fu, ɓe o jeyi ɓeen du ummitoto.
24 Ndeen timmoode waran. Almasiihu halkan
kaanankaaku e baawde e semmbe fuu, de hokkita
Laamdo Baabiiwo laamu.

25 Sabo ina tilsi Almasiihu laamoo faa nde
Laamɗo waɗi mo o yaaɓa wayɓe mo ɓeen fuu.
26 Ganyo cakitotooɗo halkeede oon wo maayde,
27 sabo ina winndaa: «Laamɗo wattii huunde fuu
ley koyɗe makko.»* Ammaa si wi'aama «huunde
fuu wattaama ley koyɗe makko», na tannyoraa
Laamɗo gaɗuɗo ɗum oon kaa naataay.
28 Nde huunde fuu heedii ley baawɗe Almasiihu
Bajjo oon ndeen, kam e hoore muuɗum heedan
ley Laamɗo gaɗuɗo o dawrana huunde fuu, faa
Laamɗo laamoo kala huunde fuu.
29 Wooɗi, ina woodi jaɓooɓe lootireede lootagal
batisima saabe maayɓe. Si tawii maayɓe ummi-
tataakono, ɗume waɗi de yimɓe ina mbatisiree
saabe maɓɓe?
30 Minen e ko'e amin, ko waɗi de miɗen njardoo
masiibaaji wakkati fuu faa miɗen nesa maayde?
31 Sakiraaɓe, nyannde fuu miɗo nesa wareede.
Tannyoron wo ɗum goonga, hono ko mantor-
toomi on yeeso Joomiraaɗo men Iisaa Almasiihu
ɗuum du laatorii goonga.
32 To Efeesu toon mi haɓaama wolde sattunde,
hono wo daabaaji ladde bonɗi kaɓumi. Si mi
goonɗinaayno ummintineede fu, ɗume ɗum
nafata kam? Si maayɓe ummitataakono fu,
ngaɗen no wiiraa ni: «Nyaamen, njaren, sabo
jaango en maayan.»
33 Taa kiilon ko'e mon: «Yaadude e bonɓe ina
bonna needi lobbiri.»
34 Ngartiree hakkillooji mon e ko fonnditii,
celon waɗude hakke. Sabo woɓɓe mooɗon anndaa
Laamɗo. Ko mbiirumi noon wo faa cemton.

---

* **15:27** Jabuura 8.7.

35 Ammaa hasii goɗɗo yaman: «Noy maayɓe ummitortoo? Noy ɓalli muɓɓen ngorrata?»
36 Aan pamaro hakkillo! Aawdi ndi aawuɗaa fuu, sanaa waata, de sakitoo fuɗa.
37 Aawdi ndi aawuɗaa du, si wo gawri naa wo aawdi feereeri, wo ndi wabbere tan. A aawataa wullere ndeen e hoore muuɗum.
38 Caggal ɗuum, Laamɗo waɗata ndi sii wullere nde muuyi, aawdi fuu e sii wullere muuɗum.
39 Kulle jogiiɗe yonki du kawtaa terɗe: ɓiɓɓe-Aadama e terɗe muɓɓen, daabaaji e terɗe muɓɓen, pooli e terɗe muɓɓen, liyyi du e terɗe muɓɓen.
40 Ina woodi ɓalli kammunkooji e ɓalli leydinkooji. Kammunkooji ɗiin e darja muɓɓen, leydinkooji ɗiin du e darja muɓɓen.
41 Naange e jalbugol muuɗum, lewru du e jalbugol muuɗum, koode e jalbugol muɓɓen. Fay hakkunde koode ɗeen, jalbugol muɓɓen ina seedi.
42 Ummital maayɓe du hono noon worri. Ko iretee ɗuum ina nyola, ko ummitotoo ɗuum nyolataa.
43 Ko iretee ɗuum ina lokkiɗi, ko ummitotoo ɗuum ina jogii teddeengal. Ko iretee ɗuum ina lokkiɗi, ko ummitotoo ɗuum ina jogii semmbe.
44 Ko iretee ɗuum wo terɗe leydinkooje, ko ummitotoo ɗuum wo terɗe ruuhunkooje. Terɗe leydinkooje ina ngoodi, ndelle terɗe ruuhunkooje du ina ngoodi.
45 Ɗum waɗi de na winndaa: «Neɗɗo arandeejo oon, ɗum woni Aadama, laatake yonki mbuurki.» Aadama cakitiiɗo oon kaa laatake Ruuhu kokkoowo nguurndam.
46 Wanaa ko jeyaa e Ruuhu ɗuum artii warude. Wo ko jeyaa e leydi ɗuum artii, de ko jeyaa e

Ruuhu ɗuum jokki.
47 Neɗɗo arandeejo oon e sollaare leydi tagiraa.
Neɗɗo ɗiɗaɓo oon e kammu yuuri.
48 Yimɓe yuuruɓe e sollaare leydi ɓeen ina ngorri
hono Aadama yuuruɗo e sollaare leydi oon. Yimɓe
jeyaaɓe e kammu ɓeen ina ngorri hono yuuruɗo
dow kammu oon.
49 Hono no nanndirɗen e yuuruɗo e sollaare
leydi oon ni, hono noon nanndirten e yuuruɗo dow
kammu oon du.
50 Sakiraaɓe, inan ko kaalammi ɗuum: teewu e
yiiyam mbaawaa naatude e laamu Laamɗo. Katin
du ko nyolata waawaa heɓude ko nyolataa faa
abada ɗuum.
51 Ndaar, miɗo ɓanginana on sirri: wanaa en fuu
maayata, ammaa en fuu en mbaylitete.
52 Ɗum waɗan wakkati gooto, no tamyaango
yitere ni, si buututal cakitotoongal fuufaama.
Sabo buututal ngaal fuufete, de maayɓe ɓeen um-
modoo e ɓalli ɗi nyolataa. Enen du, en mbaylitete.
53 Sabo si goonga, ina tilsi terɗe nyolooje ɗeen
ɓornoo ko nyolataa, maayooje ɗeen du ɓornoo ko
maayataa.
54 Si terɗe nyolooje ɗeen ɓornake ko nyolataa,
maayooje ɗeen ɓornake ko maayataa fu, ndeen
konngol binndaangol ngol tabitan: «Maayde
jaalaama, moɗaama.»†
55 «Maayde, toy jaalagol maa woni?
Maayde, toy tooke maa ngoni?»‡
56 Tooke pooɗooje maayde wo hakke. Hakke du
hemrii baawɗe saabe jamirooje Tawreeta.

† **15:54** Esaaya 25.8. ‡ **15:55** Hoseya 13.14.

57 Ammaa jettooje ngoodanii Laamɗo kokkiroowo
en jaalagol saabe Joomiraaɗo meeɗen Iisaa Al-
masiihu.
58 Ndelle sakiraaɓe am horsuɓe, laatee joottiiɓe
ɓe ndimmbataako. Wakkati fuu ɓeydon tinnaade
e golle Joomiraaɗo, sabo oɗon anndi ko ngolloton
ley kawtal Joomiraaɗo ɗuum wanaa ɓolum.

16

Haala wallugol seniiɓe wonɓe ngalluure Urusaliima

1 Joonin en ndaaran kabaaru hawrundurgol
ceede faa walla seniiɓe wonɓe Urusaliima ɓeen.
Ngaɗon ko njamirmi kawrite goonɗinɓe gonɗe
leydi Galaatiya ɗeen.
2 Alan fuu, mono e mooɗon fuu itta ko waawi,
resa. Ndeen si mi warii, en pilataako hawrun-
durde ɗum katin.
3 Nde ngarumi fu, mi hokkan ɓe cuɓiɗon ɓeen
ɓataakiiji kollooji on cuɓake ɓe, ɓe njaara ballal
mooɗon ngaal Urusaliima.
4 Si na foti ko mi yaha miin du, min njaadan.

Haala anniyaaji Pool

5 Si mi feyyitii leydi Makedoniya fu, mi waran to
mooɗon, sabo toon ndewammi.
6 Hasii mi weeranan on seeɗa naa mi dabban to
mooɗon. Ndeen oɗon mbaawi wallude kam faa mi
yaha yeeso e jahaangal am.
7 Sabo mi yiɗaa fantude to mooɗon joonin de mi
dilla law. Miɗo yiɗi ɓooyude to mooɗon seeɗa si
Joomiraaɗo jaɓii.
8 Ammaa mi ɓooyan ley Efeesu ga faa iidi
ɓenndal alkama hewta.

9 Sabo mi heɓii ɗo laawol manngol no mi gollira
gollal nafoowal. Wooɗi, wayɓe du na keewi.
10 Si Timote warii to mooɗon fu, njakkitoɗon
ɗum faa wooɗa taa hula, sabo wo Joomiraaɗo o
gollanta hono am ni.
11 Ndelle, taa fay gooto yawa mo. Mballon mo e
laawol ngool faa o warta to am e jam. Sabo miɗo
heɗii mo, kanko e sakiraaɓe ɓeen.
12 Wooɗi, dow sakiike meeɗen Apolos, mi nyaa-
gake mo sanne o yaada e sakiraaɓe ɓeen to
mooɗon, de o muuyaay yahude joonin. Si o heɓii
laawol fu, o waran.

Baynundural

13 Kakkilon, ndaroɗon faa wooɗa ley goonɗinal.
Laatoɗon suusuɓe, ɓeydoroɗon semmbe.
14 Ko ngaɗoton fuu, ngaɗiron ɗum njinngu.
15 Oɗon anndi Estefaana e koreeji muuɗum.
Kam'en artii fuu goonɗinde ley leydi Akaya. Iɓe
tinnii e gollande seniiɓe ɓeen. Sakiraaɓe, miɗo
nyaagoo on sanne:
16 njarranee yimɓe wa'uɓe hono noon, kam'en e
gollidooɓe e muɓɓen, tinniiɓe e gollal ngaal fuu.
17 Miɗo weltoroo garol Estefaana e Fortunaatu
e Akayku ngool. Ɓe ngaɗanii kam ko onon on
mbaawaa waɗande kam saabe on ngalaa ga.
18 Ɓe mbaaltinii hakkillo am, kam e hakkillooji
mooɗon fuu. Teddinee yimɓe hono maɓɓe.
19 Kawrite goonɗinɓe gonɗe leydi Aasiya ɗeen
ina njowta on. Akila e deekum Pirisilla e
kawrital goonɗinɓe kawroowal galle maɓɓe ngaal
ina njowta on sanne e innde Joomiraaɗo.

20 Sakiraaɓe ɓeen fuu ina njowta on. Njowtunduron onon du e jowtaali ceniiɗi.

21 Inan jowtaango am ngo mbinndirammi e junngo am: MIIN POOL.
22 Neɗɗo fuu mo yiɗaa Joomiraaɗo, kuddi woodanii ɗum! Yaa Joomiraaɗo amin, war!
23 Wo hinney Joomiraaɗo meeɗen Iisaa wondu e mooɗon.
24 Njinngu am ina woni e mooɗon on fuu e ley kawtal meeɗen e Iisaa Almasiihu.

Fulfulfe Burkina, Dewtere Laamɗo Amaana Keso

Fulfulde Burkina New Testament

copyright © 2012 SIM International

Language: Fulfulde Burkina (Fulfulde, Western Niger)

Dialect: Burkina

Translation by: SIM International

Fulfulfe Burkina, Dewtere Laamɗo Amaana Keso

This translation, published by SIM International, was published in 2012.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM (Mission Protestante) , BP 1552, Ouagadougou 01, BURKINA FASO.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
c32b76d2-ab0d-5ad5-a698-b4140754fcc2